

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: I KŽ-Us 7/2018-6

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ileana Vinja kao predsjednice vijeća, te Ranka Marijana i Melite Božičević-Grbić kao članova vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv opt. I. G. i opt. S. S., zbog kaznenih djela iz čl. 337. st. 4. u svezi s čl. 33. i dr. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 105/04., 84/05. i 71/06. – dalje u tekstu: KZ/97.), odlučujući o žalbi Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Zagrebu, od 6. studenog 2017., broj K-Us-39/16., u sjednici održanoj 13. veljače 2020., u prisutnosti u javnom dijelu zamjenice Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, Z. F., te branitelja optuženog I. G., Lj. P. V., odvjetnika iz Z.,

p r e s u d i o j e :

I. U povodu žalbe Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a po službenoj dužnosti, preinačuje se pobijana presuda u odnosu na opt. S. S. i kazneno djelo iz čl. 348. st. 1. KZ/97., te se izriče:

na temelju čl. 452. toč. 6. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/13., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19. – dalje u tekstu: ZKP/08.), protiv

opt. S. S., osobni podaci kao u prvostupanjskoj presudi,

ODBIJA SE OPTUŽBA

da bi

dana 5. lipnja 2007., obećao I. G., potpredsjedniku fonda u Sektoru prodaje i po položaju članu kolegija fonda, kao protuuslugu i radi osiguravanja daljnjeg pogodovanja kako bi po što povoljnijim uvjetima, mimo poštene tržišne utakmice, stekao dionice D. d.d. i hotela B. u vlasništvu L. d.d.u stečaju, uložiti znatna sredstva u trgovinu dionicama kao pozajmicu, te mu dao obećanje da će ga angažirati kao poslovnog savjetnika i investirati u zajedničke poslovne aktivnosti kada I. G. napusti dužnost potpredsjednika fonda,

dakle, službenoj osobi obećao dar i kakve druge koristi da u granicama svoje ovlasti obavi službenu i drugu radnju koju ne bi smio obaviti,

pa da bi time počinio kazneno djelo davanja mita označeno i kažnjivo po čl. 348. st. 1. KZ/97.

Usljed gornje odluke, žalba Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u tom dijelu je bespredmetna.

II. Žalba Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u ostalom dijelu se odbija kao neosnovana, te se u pobijanom a nepreinačenom dijelu potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom su presudom opt. I. G. i opt. S. S., na temelju čl. 453. toč. 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12., 143/12., 56/13., 146/13., 152/14. i 70/17.), oslobođeni optužbe. Opt. I. G. je oslobođen optužbe zbog kaznenog djela iz čl. 347. st. 1. KZ/97. i kaznenog djela iz čl. 337. st. 4., u vezi čl. 33. KZ/97. Opt. S. S. je oslobođen optužbe zbog kaznenog djela iz čl. 348. st. 1. KZ/97., i kaznenog djela iz čl. 337. st. 4. u vezi čl. 37. KZ/97. Troškovi kaznenog postupka te nužni izdaci optuženika i nužni izdaci i nagrada branitelja pali su na teret proračunskih sredstava.

Protiv ove presude žalbu je podnio Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom pobijanu presudu ukinuti i predmet vratiti na ponovno odlučivanje.

Odgovor na žalbu podnio je opt. I. G., putem branitelja Lj. P. V., odvjetnika iz O. ureda R. & V. iz Z., s prijedlogom odbiti žalbu državnog odvjetnika.

Prije održavanja sjednice vijeća spis je, na temelju čl. 474. st. 1. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine", broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/13., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17.), dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

Na temelju čl. 475. ZKP/08., o sjednici drugostupanjskog vijeća izviješteni su opt. I. G. i njegov branitelj Lj. P. V., jer su to zahtijevali, te Državni odvjetnik Republike Hrvatske. Sjednici su prisustvovali branitelj optuženika, Lj. P. V. i zamjenica Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, Z. F.

Ispitujući pobijanu presudu u povodu žalbe Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, a po službenoj dužnosti u skladu s odredbom čl. 476 st. 1. toč. 2. ZKP/08., utvrđeno je u odnosu na kazneno djelo iz čl. 348. st. 1. KZ/97. i opt. S. S., da je u međuvremenu nastupila zastara kaznenog progona za ovo kazneno djelo, čime je ostvarena povreda kaznenog zakona iz čl. 469. toč. 3. ZKP/08. Naime, optužnicom je stavljeno na teret opt. S. S., između ostaloga, da je kazneno djelo iz čl. 348. st. 1. KZ/97. počinio 5. lipnja 2007. Radi se o kaznenom djelu za koje je, u to vrijeme, bila propisana kazna zatvora od šest

mjeseci do tri godine. Primjenom čl. 19. st. 1. alineja 5. u vezi čl. 20. st. 6. KZ/97., zastara kaznenog progona bi u tom slučaju nastupila protekom šest godina od počinjenja kaznenog djela. Budući da zastara kaznenog progona nije nastupila prije izmjene Kaznenog zakona, to je na temelju odredbe čl. 81. st. 1. al. 5. i st. 3. Kaznenog zakona ("Narodne novine", broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18. i 126/19. – dalje u tekstu: KZ/11.), koja se sukladno odredbi čl. 86. KZ/11. treba primijeniti u ovoj situaciji, zastara kaznenog progona je nastupila protekom 12 godina od počinjenja odnosno kaznenog djela. S obzirom da je zastara kaznenog progona negativna pretpostavka kažnjivosti, na koju sud pazi po službenoj dužnosti, trebalo je pobijanu presudu u tom dijelu preinačiti, te odbiti optužbu protiv opt. S. S. zbog kaznenog djela iz čl. 348. st. 1. KZ/97., uslijed čega je žalba Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta, u tom dijelu, bespredmetna.

Žalba Ureda za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta u ostalom dijelu, kako u odnosu na opt. S. S. tako i u odnosu na opt. I. G., je neosnovana.

Suprotno navodima žalitelja, činjenično stanje je pravilno utvrđeno. Zaključci suda prvog stupnja, zasnovani na ocjeni vjerodostojnosti iskaza ispitanih osoba i zaključci zasnovani na ocjeni svih ostalih izvedenih dokaza koji se nalaze u spisu predmeta, su logični i zakoniti. Uslijed navedenog, zaključak suda kako nema jasnih i nedvojbenih dokaza da su opt. I. G. i opt. S. S. počinili odnosna kaznena djela, pravilno je utemeljen na izvedenim dokazima.

Premda Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta to izrijeком ne navodi, svoje žalbene tvrdnje kako je prvostupanjski sud propustio cijeliti „kontekst cjelovitog odnosa opt. I. G. i opt. S. S.“, očito, zasniva i na snimljenim razgovorima, koji se više ne nalaze u spisu predmeta.

Naime, pravomoćnim rješenjem, koje čini rješenje Županijskog suda u Zagrebu, od 19. srpnja 2017. (K-Us-39/16) i rješenje Vrhovnog suda Republike Hrvatske, od 5. rujna 2017. (I Kž-Us 116/2017.), iz spisa predmeta su, zbog izostanka propisnog obrazloženja naloga istražnog suca, izdvojeni kao nezakoniti dokazi - nalog istražnog suca, broj Kir-Us-15/07 od 11. svibnja 2007., kojim su određene mjere kojima se privremeno ograničavaju određena ustavna prava i slobode i CD mediji na kojima se nalaze zapisnici – snimke telefonskih razgovora i tekstualnih poruka zabilježenih na temelju ovog naloga.

Citirana odluka o izdvajanju dokaza zasnovana je na presudi Europskog suda za ljudska prava, od 15. siječnja 2015., u predmetu Dragojević protiv Hrvatske. U toj je presudi Europski sud za ljudska prava ocijenio pogrešnim, dotadašnje, stajalište Vrhovnog suda Republike Hrvatske i Ustavnog suda Republike Hrvatske, vezano uz izostanak propisnog obrazloženja naloga istražnog suca odnosno suca istrage, kako ocjenu opravdanosti izdavanja takvog naloga sud može provesti i naknadno. S obzirom da je propisana prethodna, a ne retroaktivna sudska kontrola, Europski sud za ljudska prava je zaključio kako se „... zaobilaženjem tog zahtjeva, naknadnim opravdanjem, ne može osigurati odgovarajuća i dostatna zaštita od potencijalnih zlouporaba, jer otvara vrata proizvoljnosti time što dozvoljava provođenje tajnog nadzora suprotno postupku koji je predviđen u mjerodavnom pravu ...“.

Zbog izostanka propisnog obrazloženja naloga, Europski sud za ljudska prava je utvrdio povredu prava na poštovanje privatnog i obiteljskog života, iz članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Vrhovni sud Republike Hrvatske je prihvatio takav stav Europskog suda za ljudska prava i revidirao svoj raniji stav, na način da u situaciji kada nalog za provođenje posebnih dokaznih radnji kojim se privremeno ograničavaju određena ustavna prava građana, nema zakonom propisano obrazloženje, dokazi pribavljeni na temelju tako manjkavog obrazloženog naloga su nezakoniti dokazi, ne mogu se naknadnom sudskom kontrolom opravdati i moraju se izdvojiti iz spisa predmeta, ukoliko nisu ispunjene pretpostavke iz čl. 10. st. 3. ZKP/08.

Žalitelj, usprkos izdvojenim dokazima iz spisa predmeta, ponavlja svoje ranije žalbene tvrdnje kako je prvostupanjski sud propustio cijeniti „koruptivni dogovor“ između opt. I. G. i opt. S. S., odnosno njihov dogovor o „koruptivnoj razmjeni“ kao „zalog budućeg interesnog ostvarenja kroz međusobnu poslovnu suradnju“ jer su optuženici, kako to tvrdi žalitelj, svoj odnos „upotpunili međusobnim pomaganjem i podrškom svaki iz svoje pozicije i moći“.

Žalitelj i nadalje ustraje na tvrdnjama iz optužnog akta kako je opt. I. G. primio od opt. S. S. obećanje dara da obavi službenu radnju koju ne bi smio obaviti, te se u dogovoru sa opt. S. S., a kako bi ga znatno imovinski okoristio, angažirao radi iznalaženja za opt. S. S. najsigurnijeg i najpovoljnijeg načina stjecanja imovine društva iz portfelja fonda. S tim u vezi se tvrdi kako je u predmetu privatizacije trgovačkog društva D. d.d., opt. I. G. na poticaj opt. S. S., ispustio klauzulu o izmještanju proizvodnje, netočno tvrdeći da je tekst oglasa usuglašen sa DORH-om, sve sa ciljem omogućiti opt. S. S. stjecanje većinskog paketa dionica trgovačkog društva D. d.d. Nadalje se ustraje u tvrdnji kako je opt. I. G., na poticaj opt. S. S., poduzimao radnje radi zaustavljanja prodaje prava na hotel „B.“ na javnoj dražbi, a kako bi opt. S. S. stekao nekretnine trgovačkog društva „L.“ d.d.

Međutim, takav zaključak iz raspoloživih dokaza u spisu predmeta, ne proizlazi sa potrebnom izvjesnošću.

Predsjednik fonda G. I. je iskazao kako je sva dokumentacija fonda, koja je bila vezana uz privatizaciju trgovačkog društva D. d.d., bila standardna. Prije nego je dostavljena na odlučivanje nadležnim tijelima, bila je obrađivana na kolegiju. Prvi zaključak o privatizaciji donio je Kolegij, nakon toga Upravni odbor i tek tada je cjelokupna dokumentacija dostavljena nadležnom ministarstvu. Svjedokinja S. F. je iskazivala kako je to bio vrlo složen predmet privatizacije. Radilo se o objektima koje je trgovačko društvo D. d.d. držalo na pomorskom dobru bez koncesije, pa je iznijela stav DORH-a da bi u natječaj, kao sastavni dio javnog poziva, trebalo staviti klauzulu kojim bi se „fiksirala pravna pozicija“ trgovačkog društva D. d.d., s obzirom da ovo trgovačko društvo nema pravo na povrat ulaganja. S tim u svezi je ispitan D. P., koji je u to vrijeme bio ministar gospodarstva, rada i poduzetništva, i potpredsjednik Vlade RH. Svjedok je naglasio kako je smatrao stav DORH-a pogrešnim. Stav članova Vlade RH je bio što prije privatizirati trgovačko društvo D. d.d. Za njih je bilo neprihvatljivo ugraditi u natječaj nešto što su smatrali nezakonitim, a to je da trgovačko društvo D. d.d. nema pravo na naknadu za ulaganja u svoje objekte, pa su u treći privatizacijski krug ušli neusklađenih stavova sa DORH-om. Svjedok je rekao kako zbog izraženih neslaganja, stav Državnog odvjetništva nije ušao u konačni tekst natječaja. I. M., predsjednik Uprave trgovačkog društva D. d.d., iskazao je kako ni on nije bio spreman

potpisati odluku, koja bi u natječaj stavila klauzulu na način kako je to proizlazilo iz stava DORH-a. Naime, Nadzorni odbor i dioničari su bili protiv takve odluke, pa bi protiv njega bilo pokrenuto 1500 tužbi. Svjedok je, posebno, naglasio da je bio na sastanku sa DORH-om, kada je opt. I. G. govorio da bi trebalo trgovačko društvo D. d.d., pravično obešteti ako dođe do preseljenja, s čim se, tada, složila i S. F. Svjedok M. Č. je iskazao da je i on bio nazočan jednom sastanku na kojem je S. F. iznijela mišljenje DORH-a, a D. P. je tada rekao da se ide u natječaj "... bez obzira na mišljenje i stav DORH-a ...".

Kako je, u stvari, došlo do ispuštanja klauzule kao sastavnog dijela javnog poziva, iskazivali su brojni svjedoci, i nitko nije spominjao opt. I. G. kao inicijatora ili kreatora takve odluke. Posebno jasan je bio D. P., koji je obrazložio zašto je smatrao stav DORH-a pogrešnim, i zašto su u treći privatizacijski krug trgovačkog društva D. d.d., ušli neusklađenih stavova sa DORH-om oko klauzule o izmještanju proizvodnje.

Međutim, neovisno o ovome, fond je, ipak, mišljenje DORH-a priložio ponudbenoj dokumentaciji „... kako bi potencijalni kupci bili upoznati sa svim rizicima ...“.

U pravu je prvostupanjski sud kako opt. I. G. u postupku privatizacije trgovačkog društva D. d.d., barem prema raspoloživim dokazima u spisu predmeta, nije bio u mogućnosti "znatno imovinsko okoristiti opt. S. S.", jer na odluku o izboru najboljeg ponuđača nije mogao značajnije utjecati. Naime, opt. I. G. nije imao ovlast samostalno odlučivati o sadržaju prijedlog javnog poziva za prodaju dionica, već je bio jedan od sedam supotpisnika dopisa koji je, nakon propisane procedure, potpisao predsjednik fonda. U hijerarhiji odlučivanja o sadržaju i objavi oglasa te prodaji trgovačkog društva D. d.d., iznad opt. I. G. je bio predsjednik fonda, Upravni odbor Fonda, Ministarstvo, koordinacija Vlade za gospodarstvo i sama Vlada RH. Uostalom, o osobnom stavu i stavu Vlade RH je govorio D. P.

Nasuprot tvrdnji žalitelja, u spisu predmeta doista nema dokaza koji bi, sa potrebnom sigurnosti, ukazivali na zaključak o postojanju „dogovora o koruptivnoj razmjeni“ između opt. I. G. i opt. S. S. U spisu predmeta nema, jasnih, dokaza da bi opt. I. G. poduzeo radnju, vezanu uz ispuštanje klauzule o izmještanju proizvodnje trgovačkog društva D. d.d., mimo suglasnosti svojih pretpostavljenih. U spisu predmeta nema, nedvojbenih, dokaza da je opt. I. G., na poticaj opt. S. S., započeo ali nije dovršio zlorabiti svoj položaj i ovlasti kako bi opt. S. S. stekao dionice trgovačkog društva D. d.d., i kako bi mu na taj način pribavio znatnu imovinsku korist.

U vezi stečajnog postupka trgovačkog društva L. d.d. i prodaje hotela „B.“, svjedok J. I., koji je u to vrijeme radio na radom mjestu višeg savjetnika u fondu, u Područnom uredu u S., iskazao je kako opt. I. G. nije nikada, ni verbalno niti na drugi način, na njega radio pritisak. Naglasio je kako ni opt. I. G., niti opt. S. S. nisu tražili ništa što ne bi bilo u okviru njegovih radnih zadataka. Svjedokinja N. M., stečajna upraviteljica trgovačkog društva L. d.d., iskazala je kako je u travnju 2007., Odbor vjerovnika donio odluku o prodaji hotela B. Navodi da ju je kontaktirao J. I. iz fonda, tražeći podatke o tijeku stečajnog postupka, kako bi te podatke prikazao svojim nadređenima, nikoga posebno ne imenujući. Svjedokinja je napomenula da joj je J. I. rekao kako fond ima primjedbe na natječaj, ali su takve primjedbe bile česte u njezinom poslu, pa ih uopće nije uzela ozbiljno. Bila je decidirana, kako je Odbor vjerovnika zauzeo stav da se kreće u aktivnosti prodaje hotela, a fond nije bio prijavljen kao vjerovnik, uslijed čega se nije niti mogao miješati u stečajni postupak.

Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda kako nema, pouzdanih, dokaza da bi opt. I. G. imao utjecaj na stečajni postupak trgovačkog društva L. d.d. i na prodaju hotela B. Fond nije bio vjerovnik u ovom stečajnom postupku, a postupak su vodili i odluke donosili stečajni sudac, stečajni upravitelj i Odbor vjerovnika. Vezano uz primjedbe fonda na natječaj, o čemu je iskazivala svjedokinja N. M., iz dokumentacije u spisu predmeta proizlazi da je Sektor prodaje fonda tražio upute i mišljenje Pravnog sektora glede postupanja u vezi prodaje hotela „B.“, zbog „... neriješenih vlasničkih odnosa ...“, jer nije procijenjeno nekoliko zemljišnih cjelina na kojima je hotel sagrađen, a na koje polaže pravo i grad S. i fizičke osobe (list 456-457 spisa).

U spisu predmeta, doista, nema jasnih dokaza da bi opt. I. G., na poticaj opt. S. S., započeo poduzimati radnje kojima bi zaustavio prodaju hotela B. i započeo, ali nije dovršio prikupljati podatke, kako bi upravo opt. S. S., po najpovoljnijim uvjetima, stekao nekretnine trgovačkog društva L. d.d. u stečaju.

Imajući u vidu sve navedeno, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda kako nema nedvojbenih dokaza da je opt. I. G., kao potpredsjednik fonda u Sektoru prodaje i po položaju član kolegija fonda, prihvatio obećanje dara od S. S., kako bi u granicama svoje ovlasti obavio službenu radnju i drugu radnju koju ne bi smio obaviti. Pravilno je utvrđenje kako nema jasnih dokaza da su optuženici ostvarili tzv. korupcijski sporazum, odnosno da je opt. I. G., u nakani da znatno imovinski okoristi opt. S. S., započeo poduzimati radnje kako bi ovaj, mimo poštene tržišne utakmice, stekao dionice trgovačkog društva „D.“ d.d. i hotel „B.“ u vlasništvu trgovačkog društva „L.“ d.d. u stečaju. Pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda kako nema, pouzdanih, dokaza da je opt. I. G., s namjerom započeo ali nije dovršio da kao službena osoba, iskorištavanjem svog položaja i ovlasti te prekoračenjem granica svoje ovlasti, pribavi znatnu imovinsku korist opt. S. S. S obzirom na navedeno, pravilno je utvrđenje prvostupanjskog suda kako nema niti dokaza o, navodnim, poticateljskim aktivnostima opt. S. S. usmjerenim prema opt. I. G.

Za sva svoja utvrđenja prvostupanjski sud je dao obrazloženje, na koje se upućuje žalitelj.

Drugostupanjski sud ispituje presudu u onom dijelu u kojem se pobija žalbom i iz osnova iz kojih se pobija.

Vrhovni sud Republike Hrvatske kao drugostupanjski sud, ispitujući pobijanu presudu po službenoj dužnosti, u skladu čl. 476 st. 1. toč. 1. i 2. ZKP/08., nije našao da bi bila ostvarena ni bitna povreda odredaba kaznenog postupka, niti neka druga povreda kaznenog zakona na štetu optuženika, osim one o kojoj je bilo riječi, a na koje povrede drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti.

Slijedom iznesenog, trebalo je na temelju čl. 486. st. 1. odlučiti kao pod točkom I. izreke ove presude, a na temelju čl. 482. ZKP/08. kao pod točkom II. izreke ove presude.

Zagreb, 13. veljače 2020.

Predsjednica vijeća:
Ileana Vinja, v. r.